

Horváth Csaba Sándor

Sopron környékén zakatoló vicinálisok a kezdetektől 1920-ig

A vasúttörténet iránt érdeklődők egy olyan tanulmányt tartanak a kezükben, amelyből megtudhatják, hogy Északnyugat-Dunántúlon miként épültek ki a vicinálisok. Az alapos tényfeltáró munka és a gazdag szakirodalmi háttér bemutatja a vicinálisok létesítésének előzményeit, eseményeit és körülményeit.

Betekintést kapunk a magyar vasút építéstörténetébe, részletes összefoglalót olvashatunk a korabeli közlekedési viszonyokról. A szerző bemutatja az első vasútépítési tervek megvalósulását 1845-ig. Részletes tájékoztatást ad a helyi érdekű vonalak építésének aranykoráról (1880-1920). Az északnyugat-dunántúli térséget megismerhetjük a vasútépítés szempontjából. Kutatási adatokkal alátámasztva láthatjuk, hogy a tervezett vonalon milyen az érintett települések szerkezete, társadalmi-gazdasági és demográfiai háttere. A vizsgálat eredményeként feltehető a legfontosabb kérdés: Érdemes-e a vasút megépítése a tervezett útvonalon?

Képet kapunk arról, hogy a személyszállítási és az áru fuvarozási igények miként hatottak a vasútvonalak építési vonalterveire, a szolgáltatások fejlesztésére, és arra, hogy a technikai és a technológiai változások hatására miként változik a települések élete.

Érdekes információ a Győr-Sopron-Ebenfurt-i Vasút (GYSEV) megalakulásának története és a vállalati rendszer kialakulása.

A kötetben három vicinális építése kap kiemelt figyelmet: a Sopron–pozsonyi, a Fertővidéki, valamint a Sopron–kőszegi HÉV.

Láthatjuk, hogyan változik a vasutak vonalvezetési terve a különböző személyi-financiális háttér befolyása miatt, és azt is, hogy, a változó döntések után mi és hogyan valósult meg. Részletesen megismerkedhetünk a különböző érdekcsoportok szempontjaival, a finanszírozásban résztvevő országos és helyi tisztviselők szerepével. Szembesülhetünk a sajtó befolyásával, a közvéleményre gyakorolt, sokszor negatív hangulatkeltéssel. A megjelent hírek hallatán többször változott a vasútvonal terve, amivel a megvalósítás ideje csak tovább húzódott. A sajtó foglalkozott a korrupciós gyanús kérdésekkel is, ami szintén az építés ellen hatott. Egy-egy vonal megépítése évekig is a terv

szintjén maradt, elsősorban pénzügyi okok, valamint az egyet nem értés miatt.

A kötetben külön fejezetben értékeli a szerző, hogy a helyi érdekű vasutak megépítése milyen hatással volt a vasútvonalba bekapcsolt és környező települések gazdasági-társadalmi és demográfiai változásaira. Az új közlekedési mód lehetőséget nyújtott arra, hogy mind belföldre, mind külföldre lehetőség legyen a termékek értékesítésére, ezáltal a gazdasági élet fellendülésére. Néhány település viszont visszafejlődést mutat.

A könyv hasznos azoknak, akiket érdekel a vasút múltja, mivel olyan gazdag szakirodalmi hivatkozást és forrásanyagot talál az olvasó, amelyből mindent megtudhat az Észak-Dunántúli vicinálisainak építési körülményeiről.

A szerző bevezetőjében a következőket írja: „Céлом, hogy a vizsgált területen a helyi érdekű vasutak megépítését, a velük kapcsolatos döntéshozatali mechanizmust, finanszírozásukat, az őket övező érdekharcokat, illetve a gazdasági és társadalmi hatásukat feltárjam, és az azokból származó konklúziók megalapozottak legyenek.”

A meghatározott célnak megfelelően a HÉV-ek építésének folyamatát minden oldalról megvilágítva, korabeli felmérések eredményeivel alátámasztva és egyéb dokumentumok adataival igazolva, összefoglalva juthatunk olyan ismeretek birtokába, amelyek hiánypótló jellegűnek is tekinthetők.

x x x

Horváth Csaba Sándor 1983-ban született Kapuváron. A Berzsenyi Dániel Főiskolán 2006-ban szerzett történelem és német nyelv és irodalom szakon diplomát, majd 2008-ban az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen történelem bölcsész-tanár oklevelet. Doktori értekezését 2015-ben sikeresen védte. Jelenleg a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karának oktatója. Kutatási területe: közlekedéstörténet, vasútépítés-történet, a vasút gazdasági és társadalmi hatásai, helyi érdekű vasutak története. Munkásságát a KTE Czére-díjjal ismerte el.

A kötet a Palatia Nyomda és Kiadó Kft Győr gondozásában jelent meg 2018-ban. (ára: 3890 Ft, mely megrendelhető a szerző e-mail címén: horvath.csaba@ga.sze.hu).